TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 14. aprīlī *

Lieta C-6/03

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Verwaltungsgericht Koblenz* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2002. gada 4. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 8. janvārī, tiesvedībā

Deponiezweckverband Eiterköpfe

pret

Reinzemes-Pfalcas federālo zemi

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts D. Ruizs-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],

sekretāre K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2004. gada 15. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

— *Deponiezweckverband Eiterköpfe* vārdā — V. Kleta [*W. Klett*], G. Mosta [G. Moesta] un H. Oksle [*H. Oexle*], *Rechtsanwälte*,

— Reinzemes-Pfalcas federālās zemes vārdā — P. Delormē [*P. Delorme*], pārstāvis, kuram palīdz D. Zelnere [*D. Sellner*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*], M. Lumma [*M. Lumma*] un A. Tīmans [*A. Tiemann*], pārstāvji,

— Nīderlandes valdības vārdā — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*], pārstāve,

— Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*] un M. Hauers [*M. Hauer*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — U. Velkers [*U. Wölker*] un M. Konstantinidis [*M. Konstantinidis*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 30. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem 5. panta interpretāciju, kā arī uz EKL 176. pantu un samērīguma principu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp asociāciju *Deponiezweckverband Eiterköpfe* (turpmāk tekstā — "*Deponiezweckverband*") un Reinzemes-Pfalcas federālo zemi par atļauju izmantot poligonu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesības

3 Kopienas vides politikas ietvaros EKL 176. pantā paredzēts:

"Aizsargpasākumi, ko paredz saskaņā ar 175. pantu, neliedz dalībvalstīm uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus. Šiem pasākumiem ir jābūt saderīgiem ar šo Līgumu. Šos pasākumus dara zināmus Komisijai."

4 Direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 130.s panta 1. punktu (tagadējais EKL 175. panta 1. punkts).

5 Direktīvas 1. panta 1. punktā noteikts:

"Lai nodrošinātu atbilstību Direktīvas 75/442/EEK un jo īpaši tās 3. un 4. panta prasībām, šīs direktīvas mērķis ir, attiecinot uz atkritumiem un poligoniem stingras ekspluatācijas un tehniskās prasības, paredzēt pasākumus, procedūras un ieteikumus, kuru mērķis ir, cik iespējams, visā poligona dzīves ciklā novērst vai mazināt iespējamo kaitīgo ietekmi uz vidi, īpaši virszemes ūdeņu, gruntsūdens, zemes un

gaisa piesārņojumu, kā arī uz globālo vidi, tajā skaitā siltumnīcas efektu, kā arī gala iznākumā atkritumu radītos draudus cilvēku veselībai."

6 Direktīvas 2. panta 2. punktā "atkritumi" definēti kā jebkura viela vai priekšmets, uz kuru attiecas Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīva 75/442/EK par atkritumiem. Savukārt tās 1. panta a) punktā "atkritumi" definēti kā "jebkura viela vai priekšmets, no kura to īpašnieks atbrīvojas vai no kura viņam ir jāatbrīvojas saskaņā ar valstī spēkā esošo tiesību aktu noteikumiem".

7 Saskaņā ar direktīvas 2. panta b) punktu "sadzīves atkritumi" nozīmē "mājturības atkritumus vai jebkurus citus atkritumus, kas pēc to īpašībām vai sastāva ir līdzīgi sadzīves atkritumiem".

8 Saskaņā ar direktīvas 2. panta m) punktu "bioloģiski sadalāmi atkritumi" nozīmē "jebkurus atkritumus, kas var sadalīties anaerobi vai aerobi, piemēram, pārtikas un dārza atkritumus, papīru un kartonu".

9 Direktīvas 3. panta 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis šo direktīvu piemēro jebkuram poligonam, kas definēts 2. panta g) punktā."

10 Direktīvas 5. panta 1. un 2. punktā noteikts:

"1. Dalībvalstis ne vēlāk kā divus gadus pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas nosaka valsts stratēģiju poligonos apglabājamo bioloģiski sadalāmo atkritumu apjoma samazināšanai un informē Komisiju par šo stratēģiju. Šajā stratēģijā būtu jāiekļauj pasākumi 2. punktā noteikto mērķu sasniegšanai, īpaši ar pārstrādi, kompostēšanu, biogāzes ražošanu vai materiālu/enerģijas reģenerāciju. Komisija 30 mēnešos pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā apkopotas valstu stratēģijas.

2. Šī stratēģija nodrošina, ka:

a) ne vēlāk kā piecus gadus pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas bioloģiski sadalāmi sadzīves atkritumi, ko aizvāc uz poligoniem, jāsamazina līdz 75 % no 1995. gadā saražoto bioloģiski sadalāmo sadzīves atkritumu kopapjoma (pēc svara) vai šāda apjoma pēdējā gadā pirms 1995. gada, par kuru ir pieejami standartizēti *Eurostat* dati;

b) ne vēlāk kā astoņus gadus pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas bioloģiski sadalāmi sadzīves atkritumi, ko aizvāc uz poligoniem, jāsamazina līdz 50 % no 1995. gadā saražoto bioloģiski sadalāmo sadzīves atkritumu kopapjoma (pēc svara) vai šāda apjoma pēdējā gadā pirms 1995. gada, par kuru ir pieejami standartizēti *Eurostat* dati;

c) ne vēlāk kā 15 gadus pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas bioloģiski sadalāmi sadzīves atkritumi, ko aizvāc uz poligoniem, jāsamazina līdz 35 % no

1995. gadā saražoto bioloģiski sadalāmo sadzīves atkritumu kopapjoma (pēc svara) vai šāda apjoma pēdējā gadā pirms 1995. gada, par kuru ir pieejami standartizēti *Eurostat* dati [..]."

11 Direktīvas 6. panta a) punktā noteikts:

"Dalībvalstis veic pasākumus, lai:

a) poligonos nonāktu tikai apstrādāti atkritumi. Šo noteikumu nevar attiecināt uz inertiem atkritumiem, kuru apstrāde nav tehniski iespējama, un uz jebkuriem atkritumiem, kuru apstrāde, mazinot atkritumu apjomu vai draudus cilvēku veselībai vai videi, nav lietderīga no 1. pantā noteikto šīs direktīvas mērķu viedokļa; [..]."

12 Direktīvas 18. panta 1. punktā noteiktais datums un tās 5. pantā minētais datums ir 2001. gada 16. jūlijs. Tas ir datums, līdz kuram, vēlākais, dalībvalstīm direktīva ir jātransponē valsts tiesībās.

Valsts tiesības

13 2001. gada 21. februāra Noteikumi par sadzīves atkritumu ekoloģisku uzglabāšanu (*Verordnung über die umweltverträgliche Ablagerung von Siedlungsabfällen*) (*BGBl.* 2001 I, 305. lpp., turpmāk tekstā — "2001. gada noteikumi") ir pieņemti, lai transponētu direktīvu Vācijas valsts tiesībās.

14 "Sadzīves atkritumi" 2001. gada noteikumu 2. panta 1. apakšpunktā ir definēti kā "mājturības atkritumi vai jebkuri citi atkritumi, kas pēc to īpašībām vai sastāva ir līdzīgi sadzīves atkritumiem".

15 "Atkritumi, ko var likvidēt tāpat kā sadzīves atkritumus" ir noteikti 2001. gada noteikumu 2. panta 2. apakšpunktā, un tie ir "atkritumi, kuri pēc to īpašībām vai sastāva ir līdzīgi sadzīves atkritumiem vai arī kurus var likvidēt kopā ar sadzīves atkritumiem, jo īpaši nosēdumi, kas paliek no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vai notekūdeņiem, kuru piesārņojošo vielu slodze ir samērā neliela, fekālās vielas un nosēdumi, atkritumi no ūdens attīrīšanas iekārtām, nosēdumi no ūdens attīrīšanas, atkritumi no būvlaukumiem un ražošanai raksturīgie atkritumi [..]".

16 Iepriekš minēto noteikumu 3. panta 3. punktā noteikts:

"Sadzīves atkritumus un atkritumus 2. panta 2. apakšpunkta izpratnē, izņemot bioloģiski-mehāniski apstrādātus atkritumus, var uzglabāt tikai tad, ja tie atbilst 1. pielikuma atsauces kritērijiem attiecībā uz I vai II kategorijas poligoniem."

17 To pašu noteikumu 4. panta 1. punktā noteikts:

"Mehāniski-bioloģiski apstrādātus atkritumus var uzglabāt tikai tad, ja

[..]

atkritumi atbilst 2. pielikumā noteiktajiem kritērijiem [..]."

18 2001. gada noteikumu 1. pielikumā noteikts, ka, klasificējot atkritumus attiecībā uz poligoniem, ir jāņem vērā šādas atsauces vērtības:

Nr.	Parametri	Atsauces vērtības	
		I kategorijas poligoni	II kategorijas poligoni
2	Sākuma vielas sausā atlikuma organiskā daļa		
2.01	Noteikts kā zudums sadedzinot	< 3 % no kopējā svara	< 5 % no kopējā svara
2.02	Noteikts kā KOO [kopējais organiskais ogleklis]	< 1 % no kopējā svara	< 3 % no kopējā svara
4	Eluāta kritēriji		
4.03	KOO	< 20 mg/l	< 100 mg/l

19 To pašu noteikumu 2. pielikumā noteikts, ka, klasificējot atkritumus, kas vispirms tiek mehāniski-bioloģiski apstrādāti, ir jāņem vērā šādas atsauces vērtības:

Nr.	Parametri	Atsauces vērtības
2	Sākuma vielas sausā atlikuma daļa, kas noteikta kā KOO	< 18 % no kopējā svara
4	Eluāta kritēriji	
4.03	KOO	< 250 mg/l
5	Sākuma vielas sausā atlikuma bioloģiskā sadalīšanās, kas noteikta kā respiratora aktivitāte (AT_4) vai noteikta kā zudusi gāzu veidošanās procesā fermentācijas pārbaudē (GB_{21})	< 5 mg/g < 20 mg/g

20 2001. gada noteikumi ir stājušies spēkā 2001. gada 1. martā. Atbilstoši pārejas noteikumiem šo noteikumu 6. pantā noteikts, ka saskaņā ar dažiem nosacījumiem kritērijiem neatbilstošu atkritumu apglabāšana poligonos ir atļauta līdz 2005. gada 31. maijam un atbilstošu atkritumu apglabāšana prasībām neatbilstošos poligonos ir atļauta līdz 2009. gada 15. jūlijam.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

21 Prasītāja pamata lietā ir *Deponiezweckverband* ir *Mayen-Koblenz, Cochem-Zell* un Koblencas pilsētas apriņķu (administratīvs iedalījums) sabiedrība, kas apsaimnieko *Eiterköpfe* centrālo poligonu. Tā atbildētājai pamata prāvā — Reinzemes-Pfalcas

federālajai zemei — lūdza atļauju no 2005. gada 31. maija līdz, vēlākais, 2013. gada 31. decembrim piepildīt divas poligona sekcijas ar atkritumiem, kas iepriekš apstrādāti tikai mehāniski. Reinzemes-Pfalcas federālā zeme uzskatīja, ka piemērojamais valsts tiesiskais regulējums to nepieļauj.

22 *Verwaltungsgericht Koblenz*, kas iztiesā prāvu, izteica šaubas par to, ka šis valsts tiesiskais regulējums ir saderīgs ar direktīvas 5. panta 1. un 2. punktu, kā arī ar Kopienu tiesību samērīguma principu. Tā nolēma tiesvedību apturēt un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1. Vai direktīvas 5. panta 1. punkts un Kopienas noteikumi par bioloģiski sadalāmo atkritumu, kas apglabājami poligonos, daudzuma samazināšanu ir interpretējami tādējādi, ka, EKL 176. panta ietvaros un, atkāpjoties no direktīvas 5. panta 2. punktā minētajiem pasākumiem, proti, bioloģiski sadalāmo sadzīves atkritumu, kas apglabājami poligonos, daudzuma samazināšanas līdz noteiktiem procentiem no bioloģiski sadalāmo sadzīves atkritumu kopējā daudzuma, jo tie bija attiecināmi uz vienu noteiktu kalendāro gadu, tos, transponējot Kopienas noteikumus, var padarīt stingrākus ar valsts normu palīdzību tiktāl, ka sadzīves atkritumus un atkritumus, ko var likvidēt kā sadzīves atkritumus, var apglabāt tikai tad, ja tie atbilst attiecīgajai atsauces vērtībai "sākuma vielas sausā atlikuma organiskā daļa" (kas noteikta kā zudums sadedzinot vai KOO)?

2. a) Ja atbilde ir apstiprinoša, vai Kopienas noteikumi direktīvas 5. panta 2. punktā ir interpretējami tādējādi, ka, lai izpildītu tajos noteiktās prasības, proti:

— 75 % procenti no svara, sākot ar 2006. gada 16. jūliju,

— 50 % no svara, sākot ar 2009. gada 16. jūliju, un

— 35 % no svara, sākot ar 2016. gada 16. jūliju,

ievērojot Kopienas tiesību samērīguma principu, pietiek ar dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka sadzīves atkritumu un atkritumu, kas likvidējami kā sadzīves atkritumi, sākuma vielas sausā atlikuma organiskā daļa, sākot no 2005. gada 1. jūnija, tiek noteikta kā zudums sadedzinot, kas ir mazāks vai vienāds ar 5 procentiem no kopējā svara, un tiek noteikta kā KOO, kas ir mazāks vai vienāds ar 3 procentiem no kopējā svara, un ka mehāniski–bioloģiski apstrādātus atkritumus, sākot no 2001. gada 1. marta, vecajos poligonos var uzglabāt ne ilgāk kā līdz 2009. gada 15. jūlijam un atsevišķos gadījumos ilgāk tikai tad, ja sākuma vielas sausā atlikuma organiskā daļa, kas noteikta kā KOO, ir mazāka vai vienāda ar 18 procentiem no kopējā svara, ja sākuma vielas sausā atlikuma organiskās daļas bioloģiskā sadalīšanās, kas noteikta kā respiratora aktivitāte (AT_4), ir mazāka vai vienāda ar 5 mg/g, vai kas noteikta kā zudusi gāzu veidošanās procesā fermentācijas pārbaudē (GB_{21}), ir mazāka vai vienāda ar 20 l/kg?

b) Vai Kopienu tiesību samērīguma princips pieļauj plašas vai šauras vērtēšanas pilnvaras, ņemot vērā to, kādas varētu būt sekas iepriekš neapstrādātu atkritumu atkārtotai apglabāšanai kopā ar termiski un mehāniski-bioloģiski apstrādātiem atkritumiem? Vai no samērīguma principa izriet, ka apdraudējumu, kas saistīts ar tikai mehāniski apstrādātiem atkritumiem, var izlīdzināt ar citiem aizsargpasākumiem?"

Par lūgumu atkārtoti sākt mutisko procesu

23 Ar lūgumu, kas Tiesas kancelejā saņemts 2004. gada 27. decembrī un papildināts ar 2005. gada 16. februāra vēstuli, *Deponiezweckverband* lūdz atkārtoti sākt mutisko procesu, lai varētu ņemt vērā atsevišķus ekspertu ziņojumus.

24 Izskatāmajā lietā sniegto ģenerāladvokāta secinājumu 62. punktā minēts, ka "nav sniegta apdomīga izvērtējuma veikšanai vajadzīgā informācija", un šo secinājumu 35. zemsvītras piezīmē minēts, ka "lietas materiālos iztrūkst tehniskie pārskati [..]". *Deponiezweckverband* tomēr uzsver, ka pamata lietas dokumentos ir pieci ekspertu ziņojumi ar tieši tādu informāciju, uz kuru atsaucas ģenerāladvokāts. Ir ieteicams atkārtoti sākt mutisko procesu, lai varētu ņemt vērā šos ekspertu ziņojumus.

25 Tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc ģenerāladvokāta priekšlikuma, vai lietas dalībnieku lūguma saskaņā ar Tiesas Reglamenta 61. pantu var izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu, ja tā uzskata, ka nav pietiekami informēta, vai arī uzskata, ka kāds arguments, par kuru lietas dalībnieki nav diskutējuši, ir būtisks lēmuma pieņemšanai (skat. 2002. gada 19. februāra spriedumu lietā C-309/99 *Wouters* u.c., *Recueil*, I-1577. lpp., 42. punkts, un 2004. gada 14. decembra spriedumu lietā C-434/02 *Arnold André*, Krājums, I-11825. lpp., 27. punkts). Izskatāmajā lietā Tiesa, uzklausījusi ģenerāladvokātu, uzskata, ka tās rīcībā ir viss vajadzīgais, lai atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem. Tādēļ lūgums atkārtoti sākt mutisko procesu ir noraidāms.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

26 1. un 2.a jautājums, ciktāl tie attiecas uz direktīvas interpretāciju, ņemot vērā EKL 176. pantu, ir jāskata kopā. 2.a un 2.b jautājums arī ir jāizskata kopā, ciktāl tie attiecas uz Kopienu tiesību samērīguma principu.

Iepriekšēja piezīme

27 Iesākumā jānorāda, ka attiecībā uz Kopienu tiesisko regulējumu vides jomā nav paredzēta pilnīga harmonizācija. Kaut arī EKL 174. pantā paredzēti noteikti Kopienām sasniedzami mērķi, EKL 176. pantā tomēr paredzēta iespēja dalībvalstīm pieņemt stingrākus aizsargpasākumus (2000. gada 22. jūnija spriedums lietā C-318/98 *Fornasar* u.c., *Recueil*, I-4785. lpp., 46. punkts). EKL 176. pantā attiecībā uz šādiem pasākumiem tiek izvirzīts tikai tāds nosacījums, ka tiem jābūt saderīgiem ar EK līgumu un tie jādara zināmi Komisijai.

28 Saskaņā ar EKL 174. panta 2. punktu Kopienas politika attiecībā uz vidi tiecas nodrošināt augsta līmeņa aizsardzību, ievērojot dažādu Kopienas reģionu stāvokļa atšķirības. Tā pamatojas uz piesardzības un preventīvas darbības principiem, uz principu, ka videi nodarīts kaitējums jālabo, pirmām kārtām novēršot tā cēloni, un uz principu, ka maksā piesārņotājs.

29 Direktīva tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 130.s panta 1. punktu (tagadējais EKL 175. panta 1. punkts), lai sasniegtu EKL 174. pantā noteiktos mērķus.

30 No direktīvas devītā apsvēruma un 1. panta 1. punkta izriet, ka ar to ir jāīsteno un jāskaidro Direktīvas 75/442 mērķi, paredzot pasākumus, lai pēc iespējas novērstu vai mazinātu atkritumu apglabāšanas negatīvās sekas.

31 Saskaņā ar direktīvas 5. panta 1. punktu dalībvalstīm ir jānosaka valsts stratēģija, lai samazinātu poligonos apglabājamo bioloģiski sadalāmu atkritumu apjomu. Saskaņā ar šo pašu noteikumu valsts stratēģijā ir jāiekļauj pasākumi direktīvas 5. panta 2. punktā noteikto mērķu sasniegšanai. Saskaņā ar šo pēdējo noteikumu valsts stratēģijā jāparedz, ka poligonos apglabājamo atkritumu apjoms līdz noteiktam datumam ir jāsamazina līdz noteiktiem procentuāliem apjomiem. No šo noteikumu teksta un struktūras izriet, ka tajos noteikts minimālais [mazākais pieļaujamais] samazinājums, kas jāpanāk dalībvalstīm, un tie neliedz tām pieņemt stingrākus pasākumus.

32 Līdz ar to EKL 176. pantā un direktīvā ir paredzēta iespēja, ka dalībvalstis var pieņemt stingrākus aizsargpasākumus par direktīvā noteiktajām minimālajām prasībām (šajā sakarā skat. Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem (OV L 377, 20. lpp.), iepriekš minēto spriedumu *Fornasar* u.c., 46. punkts).

Par pirmo jautājumu

33 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai dalībvalsts pasākumi, saskaņā ar kuriem attiecībā uz atkritumu apglabāšanu poligonos ir paredzēti

stingrāki noteikumi nekā direktīvā noteiktie, nav pretrunā direktīvas 5. panta 1. un 2. punktam saistībā ar EKL 176. pantu. Jautājums attiecas uz četrām prasībām, kas paredzētas valsts tiesiskajā regulējumā. Tās ir jāpārbauda pēc kārtas.

34 Pirmkārt, direktīvas 5. panta 2. punktā paredzēts, ka bioloģiski sadalāmo sadzīves atkritumu daudzums, ko aizvāc uz poligoniem, ne vēlāk kā līdz 2016. gadam ir pakāpeniski jāsamazina līdz 35 % no 1995. gadā saražoto šāda veida atkritumu kopapjoma. Turpretim 2001. gada noteikumos, it īpaši to 3. panta 3. punktā un 4. panta 1. punktā, kā arī 1. un 2. pielikumā, noteiktas zemākas to organisko sastāvdaļu robežvērtības, kas var būt apglabājamos atkritumos.

35 Lai noteiktu 2001. gada noteikumos paredzētās robežvērtības, ir jāizmanto tādi kritēriji kā zudums sadedzinot un kopējais organiskais ogleklis (KOO), turpretim direktīvas 5. panta 2. punktā tiek izmantots kopapjoma procentu kritērijs.

36 Šeit jāpiezīmē — tam, ka tiek izmantotas tādas mērījumu metodes kā KOO un zudums sadedzinot, nav īpaša nolūka saistībā ar direktīvas 5. panta 2. punktā uzskaitītajiem mērķiem: tas vienkārši ir šo mērķu sasniegšanas līdzeklis.

37 Tā kā dalībvalstis var izvēlēties līdzekļus direktīvas 5. panta 2. punktā uzskaitīto mērķu sasniegšanai, mērījumu kritēriji, kādi tie ir noteikti 2001. gada noteikumos, ir saderīgi ar direktīvas noteikumiem.

38 Attiecībā uz organisko sastāvdaļu robežvērtībām apglabājamos atkritumos ir skaidrs, ka ar valsts pasākumu, tādu kā pamata prāvā izskatāmais, tiek sasniegts tāds pats mērķis, kāds noteikts direktīvā, proti — it īpaši ūdens un gaisa piesārņojuma samazināšana, apglabājot mazāk bioloģiski sadalāmo atkritumu.

39 Lai sasniegtu šīs robežvērtības, ar 2001. gada noteikumiem tiek izvirzīta prasība, ka bioloģiski sadalāmie atkritumi pirms apglabāšanas ir jāapstrādā. Attiecībā uz bioloģiski–mehāniski apstrādātiem atkritumiem šī apstrāde ietver smalcināšanas, kompostēšanas un fermentācijas posmus. Attiecībā uz pārējiem atkritumiem tiek izmantota termiska apstrāde, šajā gadījumā — sadedzināšana.

40 Visi šie apstrādes veidi ir saderīgi ar direktīvu. Direktīvas 6. panta a) punktā paredzēts, ka dalībvalstīm jāveic pasākumi, lai poligonos nonāktu tikai apstrādāti atkritumi. Direktīvas 2. panta h) punktā noteikts, ka apstrāde nozīmē "fizikālus, termiskus, ķīmiskus vai bioloģiskus procesus, tajā skaitā šķirošanu, kuros maina atkritumu īpašības, lai mazinātu atkritumu apjomu vai bīstamību, paātrinātu darbu ar tiem vai veicinātu to reģenerāciju". No tā jo īpaši izriet, ka direktīvā paredzēta atkritumu termiskā apstrāde, lai mazinātu to bīstamību.

41 No iepriekš minētā izriet, ka pamata prāvā izskatāmais valsts tiesiskais regulējums ar tajā paredzētajām robežvērtībām un mērījumu kritērijiem, tāpat kā direktīva, ir orientēts uz vides aizsardzību. Ciktāl ar šo tiesisko regulējumu tiek paredzētas stingrākas prasības, ar to ir paredzēti stingrāki aizsargpasākumi EKL 176. panta izpratnē.

42 Otrkārt, direktīvas 5. panta 2. punktā paredzēts, ka dalībvalstis attiecīgo atkritumu daudzumu samazina trijos posmos, kuri beidzas ne vēlāk kā, attiecīgi, 2006., 2009. un 2016. gadā. 2001. gada noteikumos paredzēts īsāks termiņš — ne vēlāk kā līdz 2005. gada 31. maijam.

43 Jēdziena "ne vēlāk kā" lietojums direktīvas 5. panta 2. punktā un 18. pantā liecina, ka dalībvalstis, ja vajadzīgs, var piemērot īsākus termiņus (šajā sakarā attiecībā uz jēdzienu "vismaz" skat. 1993. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-11/92 *Gallaher* u.c., *Recueil*, I-3545. lpp., 20. punkts).

44 Ja dalībvalsts šajā sakarā nolemj piemērot īsākus termiņus par direktīvā noteiktajiem, ir runa par stingrāku aizsargpasākumu EKL 176. panta izpratnē.

45 Treškārt, direktīvas 5. panta 1. un 2. punkts attiecas tikai uz bioloģiski sadalāmiem atkritumiem. Turpretim 2001. gada noteikumi attiecas ne tikai uz bioloģiski sadalāmiem atkritumiem, bet arī uz organiskiem atkritumiem, kas nav bioloģiski sadalāmi.

46 Kaut arī direktīvas 5. panta 2. punkts attiecas uz noteiktu bioloģiski sadalāmu atkritumu apglabāšanu, ir acīmredzams, ka direktīva kopumā attiecas uz atkritumiem plašākā nozīmē saskaņā ar tās 2. panta a) punktā minēto definīciju.

47 No vienas puses, direktīvas 1. panta 1. punktā paredzēts noteikt stingras ekspluatācijas un tehniskās prasības attiecībā uz atkritumiem un poligoniem neatkarīgi no atkritumu vai poligona veida. No otras puses, direktīvas 3. panta 1. punktā paredzēts, ka dalībvalstīm tā jāpiemēro attiecībā uz jebkuru poligonu, kas 2. panta g) punktā definēts kā "[..] vieta, uz kuru aizvāc atkritumus [..]", nenosakot nekādus ierobežojumus attiecībā uz atkritumu veidiem, uz kuriem attiecas šis noteikums.

48 Šajā sakarā direktīvas II pielikuma 2. apakšpunkta sestajā daļā noteikts, ka prasības atkritumu pieņemšanai poligonā var ietvert organisko vielu daudzuma ierobežojumus atkritumos.

49 No tā izriet, ka ar tādu dalībvalsts pasākumu kā šā sprieduma 45. punktā minētais, ar ko apglabāšanas atļaujai tiek noteikti ne tikai bioloģiski sadalāmu atkritumu apglabāšanas ierobežojumi, bet tie tiek attiecināti uz visām organiskajām vielām, tiek īstenoti tie paši mērķi, kas tiek īstenoti ar direktīvu. Ciktāl ar šādu pasākumu tiek skarts plašāks vielu loks nekā direktīvas 5. pantā noteiktais, ir runa par stingrāku aizsargpasākumu EKL 176. panta izpratnē.

50 Ceturtkārt, direktīvas 5. pants attiecas uz sadzīves atkritumiem. 2001. gada noteikumi attiecas ne tikai uz sadzīves atkritumiem, bet saskaņā ar to 2. panta 2. punktu un 3. panta 3. punktu arī uz atkritumiem, kas likvidējami kopā ar sadzīves atkritumiem vai tādā pašā veidā [kā sadzīves atkritumi], it īpaši nosēdumiem no ūdens attīrīšanas iekārtām, būvniecības atkritumiem un ražošanas atkritumiem.

51 Pat ja direktīvas 5. panta 2. punkts aprobežojas tikai ar sadzīves atkritumiem, šā panta 1. punktā paredzētā poligonos apglabājamo bioloģiski sadalāmo atkritumu apjoma samazināšanas valsts stratēģija ietver arī atkritumus direktīvas 2. panta a) punkta definīcijas izpratnē. Dalībvalstīm ar direktīvas 6. panta a) punktu uzliktais pienākums — veikt pasākumus, lai poligonos nonāktu tikai apstrādāti atkritumi — attiecas gan uz sadzīves, gan uz citiem atkritumiem. No direktīvas 1. panta 1. punkta izriet, ka tā ir vērsta uz to, lai kopumā samazinātu noteiktu atkritumu apglabāšanu poligonos, nenodalot sadzīves atkritumus no citiem atkritumiem.

52 No tā izriet, ka tāds valsts pasākums kā pamata prāvā minētais, kura mērķis ir samazināt noteiktu apglabājamo atkritumu daudzumu un kas ir piemērojams attiecībā uz citiem, ne tikai sadzīves, atkritumiem, ir saderīgs ar direktīvu un ir stingrāks aizsargpasākums EKL 176. panta izpratnē.

53 No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgais valsts pasākums katrā no četriem pārbaudītajiem gadījumiem ir saskaņā ar direktīvu, kas interpretēta, ņemot vērā EKL 176. pantu.

54 Iesniedzējtiesa vēl vēlas uzzināt, vai šādus pasākumus kopumā var uzskatīt par nesaderīgiem ar direktīvu.

55 Attiecībā uz šo jautājumu jāsecina, ka četri attiecīgie dalībvalsts pasākumi arī kopumā nav nesaderīgi ar iepriekš minētajām Kopienas tiesībām, jo katrs atsevišķais pasākums ir saderīgs ar Kopienas tiesībām. Tas ir piemērojams arī gadījumos, kad dalībvalsts pasākumā paredzētie noteikumi attiecībā uz bioloģiski sadalāmo atkritumu apglabāšanu ir tik stingri, ka tie paredz šādu atkritumu mehāniski-bioloģisku apstrādi vai sadedzināšanu pirms apglabāšanas.

56 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka ar direktīvas 5. panta 1. un 2. punktu ir saderīgs valsts pasākums:

— ar kuru bioloģiski sadalāmu atkritumu apglabāšanai noteikti stingrāki noteikumi nekā direktīvā arī tad, ja šie noteikumi ir tik stingri, ka tie paredz atkritumu mehāniski-bioloģisku apstrādi vai sadedzināšanu pirms apglabāšanas,

— ar kuru apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanai noteikti īsāki termiņi,

— kas piemērojams ne tikai bioloģiski sadalāmiem atkritumiem, bet arī bioloģiski sadalāmām organiskām vielām, un

— kas piemērojams ne tikai sadzīves atkritumiem, bet arī atkritumiem, kuri likvidējami kā sadzīves atkritumi.

Par otro jautājumu

57 Ar otro jautājumu valsts tiesa Kopienu Tiesai jautā, vai tāds dalībvalsts pasākums kā pamata prāvā minētais ir saderīgs ar Kopienu tiesību samērīguma principu.

58 Atbildot uz šo jautājumu, jāpatur prātā, ka, ja Kopienas vides aizsardzības politikas ietvaros dalībvalsts pasākumam ir tādi paši mērķi kā direktīvai, tad direktīvā noteikto minimālo prasību pārsniegšana ir pieļaujama saskaņā ar EKL 176. pantu un tajā minētajiem nosacījumiem.

59 Saskaņā ar EKL 176. pantu dalībvalstis var saglabāt vai pieņemt stingrākus aizsargpasākumus ar nosacījumu, ka tie ir saderīgi ar Līgumu un tos dara zināmus Komisijai.

60 Kā izriet no atbildes uz pirmo jautājumu, tādi valsts pasākumi kā tas, par kuru iesniedzēja uzdevusi jautājumus Tiesai, ir stingrāki aizsargpasākumi EKL 176. panta izpratnē.

61 No EKL 176. panta sistēmas izriet, ka dalībvalstis arī tad, ja tās pieņem stingrākus pasākumus, realizē Kopienu tiesībās paredzētas pilnvaras, jo šiem pasākumiem jebkurā gadījumā jābūt saderīgiem ar Līgumu. Tomēr sasniedzamās aizsardzības apjoma noteikšana ir atstāta dalībvalstu ziņā.

62 Šajā sakarā saskaņā ar Kopienu tiesību samērīguma principu, ciktāl tas attiecas uz direktīvā paredzēto minimālo prasību nodrošināšanu un īstenošanu, valsts pasākumiem saistībā ar to mērķiem ir jābūt piemērotiem un vajadzīgiem.

63 Tomēr šis princips, ciktāl tas neskar citus Līguma noteikumus, nav piemērojams attiecībā uz dalībvalstu stingrākiem aizsargpasākumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar EKL 176. pantu un pārsniedz direktīvā minētās minimālās prasības.

64 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Kopienu tiesību samērīguma princips nav piemērojams dalībvalstu stingrākiem aizsargpasākumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar EKL 176. pantu un pārsniedz Kopienu vides jomas direktīvā paredzētās minimālās prasības, ciktāl netiek skarti citi Līguma noteikumi.

Par tiesāšanās izdevumiem

65 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem 5. panta 1. un 2. punktam nav pretrunā dalībvalsts pasākums:

— **ar kuru bioloģiski sadalāmu atkritumu apglabāšanai noteikti stingrāki noteikumi nekā Direktīvā arī tad, ja šie noteikumi ir tik stingri, ka tie**

paredz atkritumu mehāniski-bioloģisku apstrādi vai sadedzināšanu pirms apglabāšanas,

— **ar kuru apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanai noteikti īsāki termiņi,**

— **kas piemērojams ne tikai bioloģiski sadalāmiem atkritumiem, bet arī bioloģiski sadalāmām organiskām vielām, un**

— **kas piemērojams ne tikai sadzīves atkritumiem, bet arī atkritumiem, kuri likvidējami kā sadzīves atkritumi;**

2) **Kopienu tiesību samērīguma princips nav piemērojams dalībvalstu stingrākiem aizsargpasākumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar EKL 176. pantu un pārsniedz Kopienu vides jomas direktīvā paredzētās minimālās prasības, ciktāl netiek skarti citi Līguma noteikumi.**

[Paraksti]